

PRVNÍ VERZE

Píchnutí Cambridge, říjen 1958

Později si Eva pomyslí: *Kdyby nebylo toho rezavého hřebíku, Jim a já bychom se nikdy nesetkali.*

Ta myšlenka se jí vkradla na mysl a zformulovala se tam se silou, která jí skoro vyrazila dech. Tiše ležela, pozorovala, jak se kolem závěsů prodírá dovnitř světlo, uvažovala nad přesným úhlem předního kola na rozježděném trávníku; samotný hřebík, starý a zohýbaný; malý psík, čenichající na krajnici, nevnímající zvuk zvonku a brzdění. Strhla řídítka, aby se mu vyhnula, a její přední kolo narazilo na rezavý hřebík. Jak snadné – jak mnohem *pravděpodobnější* – by bylo pro všechny tyhle věci, aby se nestaly?

Ale to všechno bude později, kdy se její život před Jimem už bude zdát němý, zbavený barev, jako by to sotva byl nějaký život. Teď, ve chvíli nárazu, se ozval jen slabý trhavý zvuk a tiché zasyčení vypouštěného vzduchu.

„Krucí,“ vyhrkla Eva. Tiskla nohy na pedály, ale přední kolo poskakovalo jako nervózní kůň. Zastavila, sestoupila, poklekla, aby stanovila diagnózu. Psík zkroušeně okouněl opodál, skoro omluvně štěknul, a pak se odšoural někam za

svým páníčkem – který teď už byl o pěkný kus dál, mizející postava v béžovém trenčkotu.

A pořád tu byl ten hřebík, vražený nad trhlinou, nejmíň pět centimetrů dlouhý. Eva stiskla části roztrženého pláště a vzduch se s hvízdnutím vyvalil ven. Duše byla skoro prázdná: bude muset odvést kolo zpátky na kolej, a už teď se opozdila na konzultaci. Profesor Farley si bude myslet, že nenapsala esej na *Čtyři roční období*, i když ve skutečnosti kvůli nim nespala dvě noci – teď měla esej úhledně sepsanou v tašce, celých pět stran, když nepočítala poznámky. Byla na ni docela pyšná, těšila se, jak ji přečte nahlas, koutkem oka bude sledovat starého Farleye, jak se naklání dopředu a mne si obočí, jako to dělá vždycky, když ho něco opravdu zaujme. „*Scheiße*,“ zasyčela Eva; pro tak vážnou situaci se zdála vhodná jen němčina.

„Jste v pořádku?“

Pořád ještě klečela, kolo opřené o sebe. Prohlížela hřebík, přemýšlela, jestli by nenatropila víc zla než dobrého, kdyby ho vytáhla. Nevzhlédla.

„V pořádku, děkuju. Jen jsem píchla.“

Kolemjdoucí, ať to byl kdokoli, mlčel. Předpokládala, že odešel, ale pak se na trávě objevil stín – silueta muže bez klobouku, sahajícího do kapsy saka – a posouval se k ní.

„Dovolte mi, abych vám pomohl. Mám sadu na zalepení.“

Teď zvedla hlavu. Slunce se nořilo za řadu stromů – zbývá pár týdnů do podzimního trimestru a dny už se začínají krátit – měl světlo za sebou, obličej temný. Jeho stín, teď spojený s okopanými hnědými botami, byl obrovitý, dlouhý, i když byl muž průměrně vysoký. Světle hnědé vlasy potřebovaly ostříhat, ve volné ruce nesl brožovanou knížku. Eva

rozeznala titul na hřbetě, *Konec civilizace*, a najednou si vzpomněla na jedno odpoledne – zimní neděle, její matka v kuchyni pekla vanilkové rohlíčky, z hudebního pokoje se nesl zvuk otcových houslí –, kdy se naprosto ztratila v Huxleyho podivné, děsivé vizi budoucnosti.

Opatrně položila kolo na bok a zvedla se. „To je od vás moc laskavé, ale obávám se, že naprosto netuším, jak to používat. Kolo mi vždycky opravuje syn vrátného.“

Mluvila lehkým tónem, ale muž se zamračil, štrachal v druhé kapse. „Bojím se, že jsem mluvil moc rychle. Vůbec netuším, kam jsem to dal. Moc se omlouvám. Obvykle tu sadu nosím s sebou.“

„I když nevyrážíte na kole?“

„Ano.“ Byl to spíš chlapec než muž, přibližně v jejím věku, student; kolem krku mu volně visela univerzitní šála – černé a žluté pruhy jako vosy. Chlapci z města nemluvíli jako on a docela určitě s sebou nenesli knížky jako *Konec civilizace*. „Být připraven a tohle všechno. A taky obvykle jsem. Na jízdu na kole, chci říct.“

Usmál se a Eva si všimla, že jeho oči jsou hodně tmavě modré, skoro fialové, a orámované řasami delšími, než měla ona. U ženy by se tomu efektu říkalo krása. U muže to bylo trochu rozčilující; bylo pro ni obtížné se mu do očí dívat.

„Takže vy jste Němka?“

„Ne.“ Odpověděla příliš ostře; rozpačitě uhnul pohledem.

„Aha. Promiňte. Slyšel jsem vás zaklít. *Scheiße*.“

„Vy mluvíte německy?“

„Vlastně ne. Ale umím říct *hovno* v deseti jazycích.“

Eva se zasmála; neměla mu tak odseknout. „Moji rodiče jsou Rakušani.“

„Ach so.“

„Tak přece mluvíte německy!“

„Nein, mein Liebling. Jenom trochu.“

Podíval se jí do očí a Evě se srdce sevřelo zvláštním pocitem, že se už někdy setkali, i když jeho jméno si nevybavovala.

„Studujete angličtinu? Kdo vám zadal Huxleyho? Nenašlo mě, že by někoho z nás nechali číst něco modernějšího než Toma Jonese.“

Podíval se na knížku a zavrtěl hlavou. „Ale ne – Huxleyho čtu jenom pro zábavu. Studuju práva. Ale přesto nám dovolují číst romány, víte.“

Usmála se. „Samozřejmě.“ Takže na katedře angličtiny ho vidět nemohla; možná se setkali někde na večírku. David znal tolik lidí – jak se jmenoval ten přítel jeho Penelopy, se kterým tančila na plesu k ukončení semestru, než začala chodit s Geraldem? Měl zářivé modré oči, ale docela určitě ne jako tyhle. „Připadáte mi povědomý. Setkali jsme se někdy?“

Muž se na ni znovu zadíval s hlavou nakloněnou ke straně. Byl bledý, hodně anglický typ, nos pokrytý sprškou pih. Vsadila by se, že se objeví s prvními slunečními paprsky a že je nesnáší, že proklíná svou jemnou severskou pleť.

„Nevím,“ pronesl pak. „Mám pocit, že ano, ale jsem si jistý, že bych si pamatoval vaše jméno.“

„Jmenuju se Eva. Edelsteinová.“

„Tak.“ Znovu se usmál. „To si určitě budu pamatovat. Já jsem Jim Taylor. Druhý rok, Clare. Vy jste na Newnhamu?“

Přikývla. „Druhý rok. A nejspíš budu mít pořádný průšvih, když zmeškám konzultace, a to jenom proto, že tu nějaký idiot nechal válet hřebík.“

„Taky bych měl být na konzultaci. Ale abych byl upřímný, uvažoval jsem o tom, že tam nepůjdu.“

Eva se na něj pátravě zahleděla – neměla moc v oblibě tyhle studenty – většinou chlapce a chlapce s nejdražším vzděláním – kteří se na své vzdělání dívali s lenivým, samolibým pohrdáním. Nemyslela si, že je jedním z nich. „Máte něco takového ve zvyku?“

Pokřčil rameny. „Vlastně ne. Necítil jsem se dobře. Ale najednou se cítím o moc líp.“

Chvíli mlčeli, oba si uvědomovali, že by se měli nějak pohnout k odchodu, ale nechtělo se jim do toho. Po cestičce kolem spěšně prošla dívka v námořnicky modrém vlněném kabátě, hodila po nich rychlým pohledem. Pak poznala Evu a podívala se na ně znovu. Byla to ta Girtonovic holka, ta co hrála Emilii, když David hrál v ADC Jaga.

Nespouštěla z Davida oči: to by viděl i slepý. Ale Eva teď nechtěla o Davidovi přemýšlet.

„No,“ vzdychla nakonec, „nejspíš bych se radši měla vrátit. Zjistit, jestli by mi chlapec vrátného mohl to kolo spravit.“

„Nebo byste mohla dovolit mně, abych vám ho spravil. Jsme mnohem blíž ke Clare než k Newnhamu. Najdu tu lepící sadu, opravím to a pak mi můžete dovolit, abych vás vzal na drink.“

Dívala se na něj a pak ji napadlo, s jistotou, kterou by nejspíš nedokázala vysvětlit – ani by se o to nechtěla pokoušet –, že tohle je ta chvíle: chvíle, po níž už nic nebude úplně stejné. Mohla by – měla – říct ne, otočit se, vést kolo po pozdně odpoledních ulicích k vratům koleje, požádat červenajícího se syna vrátného o pomoc a nabídnout mu za to čtyři šilinky. Ale to nebylo to, co udělala. Místo toho obrátila

kolo opačným směrem a vykročila vedle tohoto chlapce, toho Jima, jejich dvojitý stín se jim vlnil u podpatků bot, splýval a překrýval se na vysoké trávě.

DRUHÁ VERZE

Pierrot Cambridge, říjen 1958

V šatně řekla Davidovi: „Málem jsem na kole přejela psa.“

David na ni zašilhal v zrcadle, nanášel si na obličej tlustou vrstvu bílé tělky.

„Kdy?“

„Cestou k Farleymu.“ Divné, že si na to teď vzpomněla. Bylo to znepokojivé: malý bílý psík na kraji cesty neuskočil, když se blížila, ale poskakoval směrem k ní, mával pahýlem ocásku. Chystala se strhnout řídítka, ale v poslední chvíli – sotva pár centimetrů od předního kola – pes s polekaným zakňučením najednou uskočil.

Eva otřeseně zastavila; někdo křikl: „Povídám – co kdybyste se koukala, kam jedete, co?“ Otočila se a spatřila muže v béžovém trenčkotu, stál o pár metrů dál a zlostně na ni upíral pohled.

„Omlouvám se,“ odpověděla, i když by nejraději zaječela: *Měl byste toho zatraceného psa mít na vodítku.*

„Jste v pořádku?“ Z opačného směru se blížil jiný muž; spíš chlapec asi v jejím věku, přes tvídové sako mu povlávaly cípy kolejni šály.

„Úplně v pořádku, děkuju,“ odpověděla upjatě. Jejich pohledy se ve chvíli, kdy sesedala z kola, krátce setkaly – ty jeho byly neobvykle tmavě modré, orámované dlouhými, dívčími řasami – a na vteřinku si byla jistá, že ho zná, tak jistá, že otevřela ústa, aby ho pozdravila. Ale potom o tom stejně rychle zapochybovala, neřekla nic, šlápla do pedálů a jela dál. Jakmile dorazila k profesorovi Farleymu a začala číst svou esej ke *Čtyřem ročním obdobím*, všechno se jí to vykourilo z hlavy.

„Ach, Evo,“ vzdychl David. „Ty se dostáváš do těch nejabsurdnějších situací.“

„Já?“ Zamračila se, cítila vzdálenost mezi jeho verzí její osoby – chaotická, roztomiloučce roztržitá – a její vlastní. „To nebyla moje chyba. Ten pitomý pes utíkal přímo na mě.“

Ale on neposlouchal; upřeně se díval na svůj odraz, roztránil si lícidlo dolů na krk. Působilo to zároveň klaunsky i melancholicky, vypadal jako jeden z francouzských pierotů.

„Tady,“ poznamenala, „jsi kousek vynechal.“ Naklonila se k němu a přejela mu dlaní po bradě.

„Nech toho,“ vyjel ostře. Ucukla.

„Katzi.“ Gerald Smith stál ve dveřích, oblečený podobně jako David v dlouhé bílé říze, obličej nerovnoměrně pomazaný bílou. „Zahříváčka. Ach, ahoj, Evo. Mohla bys zajít pro Pen? Bloumá někde před vchodem.“

Kývla na něj. K Davidovi ještě poznamenala: „Tak se uvidíme potom. Zlom vaz.“

Obrátila se k odchodu, ale chytil ji za paži a přitáhl blíž k sobě. „Promiň,“ zašeptal. „To jsou nervy.“

„Já vím. Nebuď nervózní. Budeš skvělý.“

A je skvělý, jako vždycky, pomyslela si Eva s úlevou o půl hodiny později. Seděla v hledišti a držela svou přítelkyni

Penelope za ruku. Prvních několik scén byly napjaté, sotva dokázaly sledovat jeviště, spíš se dívaly po divácích, odhadovaly jejich reakce, v duchu si přeříkávaly věty, které tolikrát zkoušely.

David jako Oidipus měl dlouhou řeč, asi patnáct minut. Trvalo mu celé věky, než se ji naučil. Včera večer po zkoušce s ním Eva seděla až do půlnoci v šatně, pilovala ji s ním pořád dokola, i když svou esej měla hotovou jen z poloviny a musela zůstat celou noc vzhůru, aby ji dopsala. Dnes večer ji sotva dokázala poslouchat, ale Davidův hlas byl jasný, nechvěl se. Pozorovala dva muže v předních řadách, jak se uchváceně naklánějí dopředu.

Později se sešli v baru a popíjeli zteplalé bílé víno. Eva a Penelope – vysoká, pěkně tvarovaná, s rudě nalíčenými rty; její první slova k Evě, zašeptaná přes naleštěný stůl při imatrikulační večeři, zněla: „Nic o tobě nevím, ale *zabíjela* bych pro cígo,“ – stály se Susan Fletecherovou, kterou nedávno opustil režisér, Harry Janus, kvůli herečce starší než ona, se kterou se seznámil v Londýně.

„Je jí pětadvacet,“ vykládala Susan. Byla křehká a trochu uslzená, sledovala Harryho přivřenýma očima. „Prohlédla jsem si její fotky ve *Spotlight* – v knihovně to odebírají, víš? Je naprosto *úžasná*. Jak té bych mohla konkurovat?“

Eva s Penelope si vyměnily diskrétní pohledy; jejich loajalita samozřejmě patřila Susan, ale nemohly si pomoci, zdálo se jim, že je to prostě děvče, které miluje taková dramata.

„Tak jí nekonkuruj,“ odpověděla Eva. „Odstup ze hry. Najdi si někoho jiného.“

Susan zamrkala. „Tobě se to snadno řekne. David je do tebe blázen.“

Eva sledovala Susanin pohled přes místnost k místu, kde si David povídal s nějakým starším mužem ve vestě a s kloboukem na hlavě – nebyl to student a neměl ten zaprášený vzhled učitele; možná nějaký londýnský agent. Díval se na Davida jako muž, který čekal, že najde halíř a našel novotou vonící bankovku. A proč ne? David je teď zpátky v civilu, má skvěle naaranžovaný límec sportovního saka, obličej čistě otřený: je vysoký, zářící, úžasný.

Po celý Evin první rok jméno „David Katz“ poletovalo chodbami a společenskými místnostmi na Newnhamu, obvykle pronášené vzrušeným šepotem. *Je na King's, víš. Je to celý Rock Hudson. Vzal Helen Johnsonovou na koktejl.* Když se konečně setkali – Eva hrála Hermii a on Lysandera, krátké setkání s jevištěm, které potvrdilo její podezření, že z ní nikdy nebude herečka – věděla, že ji sleduje, čeká na její obvyklé začervenání, koketní smích. Ale ona se nesmála; jí připadal jako do sebe zahleděný frajírek. A přesto jako by si toho David nevšímal; v hospodě u Orla po čtení zkoušce se jí vyptával na její rodinu a její život se zájmem, který jí postupně začal připadat upřímný. „Chceš se stát spisovatelkou?“ ptal se. „To je ale úžasné.“ Citoval celé scény z *Hancockovy půlhodinky* s nadpřirozenou přesností, až si nemohla pomoci a rozesmála se. O několik dní později se jí po zkoušce zeptal, jestli by ji mohl pozvat na drink, a Eva pod náhlým náporem vzrušení souhlasila.

To se stalo před šesti měsíci, o velikonočním trimestru. Nebyla si jistá, jestli jejich vztah přežije léto – David strávil měsíc u své rodiny v Los Angeles (jeho otec byl Američan a měl nějaké úchvatné spojení s Hollywoodem), ona se dva týdny motala kolem vykopávek poblíž Harrogate (nuda

k smrti, ale v dlouhých šerých hodinách mezi večerí a ukládáním k spánku měla čas na psaní). Ale často jí z Ameriky psal, dokonce i telefonoval; a když se pak vrátil, přijel do Highgate na čaj, okouzlit její rodiče nad perníkem a vzal ji zaplavat si do Ponds.

Eva zjišťovala, že na Davidu Katzovi je toho mnohem víc, než si na začátku připouštěla. Líbila se jí jeho inteligence, jeho kulturní znalosti: vzal ji na *Kuřecí polévku s ječmenem* do Royal Court – hra jí připadala hodně výjimečná – zdálo se, že David se zná snad se všemi. Jejich podobná minulost všechno usnadňovala: rodina jeho otce emigrovala z Polska do Spojených států, rodina jeho matky z Německa do Londýna, teď bydleli ve velkém edvardiánském domě v Hampsteadu, jen kousek pěšky přes vřesoviště od domu jejích rodičů.

A pak, když měla být Eva opravdu upřímná, tu byl jeho vzhled. Sama nebyla ani trochu marnivá: po matce zdělila zájem o styl – dobře střížený kabátek, vkusně zařízený pokoj – ale od dětství ji učili, že si má cenit intelektuální rozvoj nad fyzickou krásu. A přesto Eva zjišťovala, že ji opravdu těší, jak se většina očí stočí k Davidovi, když vejde do místnosti; to, jak jeho přítomnost na večíрку najednou celý večer prosvítí, dodá mu vzrušení. Do podzimního trimestru z nich byl pár – a dokonce obdivovaný, aspoň v Davidově okruhu začínajících herců, dramatiků a režisérů – a Evu uchvátil jeho šarm a sebedůvěra, flirtování jeho přátel, jejich žertíky a jejich absolutní víra, že úspěch je jejich, stačí po něm jen vztáhnout ruku.

Možná takhle láska přichází vždycky, zapsala si do deníku; *v tomhle skoro nepostřehnutelném posunu od známosti k intimitě*. Eva neměla naprosto žádné zkušenosti. Předtím

měla jen jednoho chlapce, Benjaminu Schwartz. Seznámila se s ním na tanečním večírku v Highgate Boys' School; byl plachý, se sovím pohledem a neotřesitelným přesvědčením, že jednoho dne najde lék na rakovinu. Nikdy se nepokusil o nic jiného než políbit ji, vzít za ruku, často v jeho společnosti cítila, jak se v ní zvedá nuda jako potlačované zívnutí. David nikdy nebyl nudný. Byl samá akce a energie, ve filmově jasných barvách.

Teď přes bar v ADC zachytil její pohled, usmál se a rty nehlasně naznačil: *Promiň.*

Susan si toho všimla a vzdychla: „Vidíš?“

Eva upila víno, užívala si nedovoleného rozechvění z toho, že byla vybraná, že má tak sladkou, vytouženou věc na dosah ruky.

Když poprvé přišla do Davidova pokoje v King's (byl horký červnový den, ten večer měli naposledy hrát *Sen noci svatojánské*), postavil ji před zrcadlo nad umyvadlem, naaranžoval ji jako manekýnu. Pak se postavil za ni a upravil jí vlasy tak, aby jí spadaly v prstýncích na holá ramena v lehkých bavlněných šatech.

„Vidíš, jak krásní jsme?“ pronesl.

Když se Eva dívala na jejich odraz jeho očima, najednou cítila, že je krásná, a tak prostě odpověděla. „Ano.“